



**KOMPETENCIE SESTIER V STAROSTLIVOSTI
O STOMICKÝCH PACIENTOV**

**Bc. Adriana Simová
PhDr. Mariana Magerčiaková**

Úvod



- ❖ **Vyvedenie stómie- hlboký zásah do kvality života.**
- ❖ **Sestra – hlavným článkom v adaptácii pacienta –stomika.**
- ❖ **Sestra- psychológ, pedagóg, poradcom.**
- ❖ **Poukázať na množstvo kompetencií sestry v starostlivosti o stomického pacienta,**
- ❖ **rozdelené do jednotlivých období, ktoré na seba nadväzujú(predoperačná, peroperačná, pooperačná, ambulantná)- prepojené edukačným procesom.**
- ❖ **Post stomickej sestry- jeho presadzovanie.**

Kompetencie stomickej sestry



❖ Rozdelené do jednotlivých období na seba nadväzujúcich:

- predoperačná starostlivosť,
- peroperačná starostlivosť,
- pooperačná starostlivosť- úzke prepojenie s edukáciou,
- ambulantná starostlivosť.

❖ Roly stomickej sestry:

- sestra ako psychológ stomikov,
- sestra ako pedagóg stomikov,
- sestra ako poradca stomikov.

Sestra ako psychológ stomikov

- ❖ Komunikačné zručnosti z verbálnej a neverbálnej komunikácie,
- ❖ vedomosti zo psychológie medziľudských vzťahov,
- ❖ zabezpečuje komunikáciu medzi chorým a rodinou, spolupacientmi, známymi,
- ❖ nadväzuje prerušenú komunikáciu.



Sestra ako pedagóg stomikov

- ❖ Vedomosti a zručnosti z pedagogicko-didaktickej teórie súvisiacej s edukáciou,
- ❖ príprava individuálneho plánu edukácie,
- ❖ realizácia základnej a komplexnej edukácie,
- ❖ realizuje cielenú reedukáciu.



Sestra ako poradca stomikov



- ❖ Riadi starostlivosť o stomikov, vedie záznamy o pacientovi, vlastnú dokumentáciu a dispenzarizáciu,
- ❖ organizuje poradňu pre stomikov,
- ❖ zabezpečuje pomôcky pre stomikov,
- ❖ spolupracuje s ošetrovateľským tímom na chirurgických pracoviskách, vytvára systém individuálnej starostlivosti o stomikov,
- ❖ poskytuje pomoc a cenné rady

Predoperačná starostlivosť



- ❖ Holistický pohľad na človeka.
- ❖ Akútne prípady- časová tieseň.
- ❖ Z časového hľadiska- dlhodobá, krátkodobá, bezprostredná.

Predoperačná príprava zahŕňa:

- fyzickú prípravu,
- psychickú prípravu.

Desatoro predoperačnej edukácie stomika.



1. Vystihnúť správny čas pre edukáciu.
2. Zabezpečiť vhodné nerušené prostredie pre rozhovor a edukáciu.
3. Overiť si u pacienta, či bol informovaný o vyvedení stómie.
4. Zistiť rodinné zázemie.
5. Oboznámiť so stómiou.
6. Ukážka stomických pomôcok
7. Vyznačenie vhodného miesta stómie.
8. Informovať pacienta o klube stomikov.
9. Poučiť pacienta o príprave hrubého čreva.
10. Poučiť pacienta o dôkladnej telesnej hygiene.

Fyzická príprava



❖ Dôkladná príprava hrubého čreva:

- 2 dni pred výkonom- bez mliečna strava, deň pred výkonom len čaj a tekutiny,(PVT, CVK, VF, laboratórne parametre)
- prehľadná- Magnéziové soli, X-prep., Šaratica-ekonomicky výhodné, šetrné, účinné,
- klyzma- nie sú vhodné prehľadná(vysoký vek pacienta, zúžený lúmen hrubého čreva, prerastanie tumoru, krvácavosť)

Cieľ- napomáha k dobrému priebehu operácie a minimalizovanie pooperačných komplikácií!

- ## ❖ Hygienická starostlivosť- pupka, kožné riasy, inguiny.

Psychická príprava

- ❖ Najdôležitejšia, v časovej tiesni sa na ňu zabúda.
- ❖ Budúcemu stomikovi- aktívny život nekončí!

Rozhovor

- ❖ Aktivitu preberá sestra- bližší kontakt s pacientom, naplánovať, intimita a individualita jedinca,
- ❖ aktívne počúvať, pri prvom rozhovore – nie všetko si musí pacient zapamätať, zistiť intelektuálno- citovú úroveň osobnosti- pomoc pri tvorbe edukačného plánu,
- ❖ odhaliť problémy, obavy, strach, prístup a postoj pacientovej rodiny,
- ❖ ponechať priestor na vyjadrenie,
- ❖ vyzdvihnúť, že operáciou sa on ako osobnosť nemení,
- ❖ ak sú problémy treba ich hneď riešiť.





Poskytnúť informácie:

- ❖ Životosprávy- úprava jedálneho lístka- predísť hnačkám, obstipácii, plynatosti, zápachu stolice, postupné zaradenie sa do pracovného pomeru,
- ❖ základy ošetrovania stómie,
- ❖ nevyhýbať sa žiadnej téme- sexuálnej problematike,
- ❖ informovať o Slovilcu, a Ilco kluboch na Slovensku.

Vyznačenie miesta stómie



- ❖ Konzultovať s lekárom o vhodne vyznačenom mieste stómie.
- ❖ Lekár- informovať sestru o charaktere výkonu, o možnom type stómie.
- ❖ Sestra- informovať lekára o proporciách pacienta, ktorým miestam sa vyhnúť.
- ❖ Brať do úvahy operačný nález.
- ❖ Súhlas pacienta- nalepiť na vyznačené miesto stomické vrečko.

Spirituálne potreby

- ❖ Viera- zdroj sily, čerpajú z nej nádej, zmysel, podporu.
- ❖ Sestra citlivo reagovať na náznaky pacienta- žiadosť o privolanie kňaza.



- ❖ **Nie všetko si pacient zapamätá!**
- ❖ **Prebratie a zhodnotenie informácií v pooperačnom období!**
- ❖ **„Štandard dokumentácie ošetrovateľského a edukačného procesu u stomika.“**
- ❖ **Zhodnotiť stupeň spolupráce pacienta.**

Peroperačná starostlivosť

- ❖ Preberajú operačné sestry- absolventky školení pre stomické sestry.
- ❖ Prvoradou úlohou- bezpečnosť pacienta, dodržanie sterility prostredia.
- ❖ Spolupráca s týmito sestrami nevyhnutná a potrebná.





Pooperačná starostlivosť

- ❖ Na pooperačnej izbe- stály dohľad lekárov a sestier.

V bezprostrednom pooperačnom období.

- ❖ Stupeň vedomia a návrat reflexov, respiráciu,
- ❖ vitálne funkcie do stabilizácie hodnôt,
- ❖ operačnú ranu, funkčnosť a charakter obsahu drénov,
- ❖ stómiu- živená, funkčná, prítomnosť pooperačných komplikácií,
- ❖ bolesť operačnej rany, účinok ordinovanej a podávanej analgézie,
- ❖ kontroluje priesvitné stomické jednodielne vrečko,
- ❖ psychický stav pacienta

Následná pooperačná starostlivosť

- ❖ Pomoc pri zotavovaní a aktivizácii pacienta, postupné zaradenie do bežného života,
- ❖ Umiestnenie pacienta so stómiou na menšiu izbu- pocit súkromia.
- ❖ Plánovanie edukačného procesu pri spolupráci celého ošetrovateľského tímu,
- ❖ zaznamenávanie do ošetrovateľskej dokumentácie.

Edukačný proces- neoddeliteľná súčasť práce sestry, činnosť na dosiahnutie zmeny v postojoch a prejavoch človeka,

- **klúčová a najnáročnejšia časť práce stomickej sestry.**

Prepustenie stomika

- ❖ Jedna z najnáročnejších kompetencií stomickej sestry,
- ❖ vybaviť pacienta- stomika pomôckami na ošetrovanie stómie,
- ❖ stomik si vyberá typ a druh pomôcok,
- ❖ je poučený o možnosti mesačného získavania pomôcok, o množstve na mesiac, aj ako si môže pomôcky zabezpečiť,
- ❖ dostáva presný zoznam pomôcok, aj s kódom lekára na doporučenie pomôcok, reklamnú taštičku s pomôckami,
- ❖ informácie a možnosti byť členom ILCO klubu, prihláška,
- ❖ info o poradenských hodinách, pri výskyte akéhokoľvek problému- obrátiť sa na sestry na oddelení kedykoľvek,
- ❖ prepúšťacia sesterská správa napísaná trojmo.

Stomik prepustený do domácej starostlivosti by mal byť sebestačný, ak nie edukujeme príbuzných alebo pacienta odovzdávame do starostlivosti ADOS.



Ambulantná starostlivosť

- ❖ starostlivosť je kontinuálna a pretrváva niekoľko rokov,
- ❖ poradenská činnosť,
- ❖ možnosť zachytenia neskorých komplikácií- stenóza, prolaps, hernia, fistula,
- ❖ sestra- spojovací článok medzi lekárom a stomikom,
- ❖ ak je pacient imobilný- návšteva v domácom prostredí, spolupráca s ADOS,
- ❖ stomické poradne- na mnohých miestach na Slovensku fungujú na 100%,
- ❖ dispenzarizácia u stomikov je nevyhnutná, poradne by mali fungovať pravidelne.





„Poradňu pre stomikov nemusí viesť lekár. Vyškolená stomaterapeutka zvládne väčšinu problémov, ktoré trápia pacienta so stómiou. Ak treba konzultuje lekára.“(Prochotský, Karcinóm hrubého čreva, 2006, s.545)

ĎAKUJEM VÁM ZA POZORNOST.

